

POUČAVATI O HOLOKAUSTU: prijedlozi i primjer dobre prakse

**29. Proljetna škola školskih knjižničara
Trogir, 6. - 8. travnja 2017.**

**Mirna Luketin, prof. i dipl. knjižničarka
Srednja škola „Braća Radić”
Kaštel Štafilić - Nehaj**

HOLOKAUST

GENOCID nad Židovima u nacističkoj Njemačkoj i u zemljama pod njezinom okupacijom za vrijeme 2. sv. rata

U širem značenju:

masovan i sustavan progon i uništavanje i drugih skupina ljudi: Roma, invalida, duševnih bolesnika, homoseksualaca, komunista, političkih protivnika, Jehovinih svjedoka, pripadnika slavenskih naroda: Poljaka, Rusa...

MEĐUNARODNI DAN SJEĆANJA NA ŽRTVE HOLOKAUSTA - 27. siječnja

Svrha, cilj:

- iskazivanje poštovanja žrtvama holokausta i preživjelima
- upozorenje da se ovakvi zločini više nikada ne ponove

POUČAVANJE O HOLOKAUSTU (GOO)

- razvijanje kritičkog mišljenja kod učenika
- podizanje svijesti o opasnosti diskriminacije, predrasuda, netrpeljivosti, totalitarnih režima
- iskazivanje suosjećanja prema žrtvama
- zauzimanje osobnog stava (osuda nepoštivanja ljudskih prava, rasne, etničke i vjerske mržnje, nasilja).

KRENUTI webom...

MZOS:

➤ korisni linkovi (43)

➤ nastavni materijali:

Smjernice za

poučavanje o holokaustu:

- *Smjernice za nastavu o holokaustu*
- *Kako poučavati o holokaustu u školama*
- *Zašto poučavati o holokaustu?*

MZOS - Međunarodni sa ...

public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2105

znanost

obrazovanje

sport

međunarodna suradnja

Europski poslovi

Bilateralna suradnja

Multilateralna suradnja

- Strategija EU-a za Dunavsku regiju
- Strategija Europske unije za Jadransko-jonsku regiju
- ERI SEE
- UNESCO
- UNICEF
- NATO
- OESS
- Vijeće Europe
- ESF - European Science Foundation
- EMBL/EMBO
- CERN
- CEEPUS
- Srednjoeuropska inicijativa (SEI)
- **Međunarodni savez za sjećanje na holokaust**
 - Korisni linkovi
 - Nastavni materijali
 - Obavijesti
- Kvadrilaterala
- Alpe-Jadran
- Ostale multilateralne aktivnosti

Lektorati

Međunarodna suradnja škola

Windows taskbar icons: Internet Explorer, Google Chrome, File Explorer, Microsoft Edge, VLC, Microsoft Word, Microsoft PowerPoint.

AZOO

Agencija za odgoj i obrazovanje

E-PRIJAVA Pretraga

Naslovnica AZOO Kontakti Stručno usavršavanje Natjecanja i smotre Stručni ispiti Programi Obavijesti i najave

Cjelovita kurikularna reforma

Rani i predškolski, osnovnoškolski i srednjoškolski odgoj i obrazovanje
[Kurikulum.hr](#) – stranice posvećene provedbi reforme

Webinari
Započelo je savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o Okviru nacionalnog kurikuluma
Stručna rasprava i savjetovanje sa zainteresiranom javnošću o kurikularnim dokumentima
→ [Više članaka](#)

GRADANSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Obrazovanjem do demokracije – priručnici Vijeća Europe
Poziv za sudjelovanje u online kviz natjecanju „Koliko poznaješ Hrvatski sabor?“ u školskoj...
Poziv za sudjelovanje na Simuliranoj sjednici Hrvatskoga sabora za učenike srednjih škola, u...
→ [Više članaka](#)

ZDRAVSTVENI ODGOJ

Suradnja AZOO-a, MUP-a i HZJZ-a u provedbi nastavnih sadržaja zdravstvenog odgoja
Nastavni plan i program Zdravstvenog odgoja za osnovnu i srednju školu
Priručnici za provođenje zdravstvenog odgoja
→ [Više članaka](#)

POUČAVANJE O HOLOKAUSTU

Stručni skup „Poučavanje i učenje o holokaustu i sprečavanju zločina protiv čovječnosti“
Potpisan Sporazum o nastavku suradnje između Agencije za odgoj i obrazovanje i Mémoriala de la Shoah
Treći zajednički stručni skup Agencije i Memorial de la Shoah „Prenošenje povijesti holokausta“
→ [Više članaka](#)

I ostali korisni izvori:

- Hrvatski povijesni portal
- Ujedinjene nacije
- Yad Vashem
- United States Holocaust Memorial Museum
- Anna Frank House

HOLOKAUST - GOO

POVIJESNI DOGAĐAJI (1933.-1945.)

GRAĐANSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Antižidovska kampanja	antisemitizam, predrasude
„Rasni zakoni”	diskriminacija
Nürnberški zakoni, 1935.	oduzimanje građanskih prava, ponižavanje
Migracije Židova	raseljavanje
Kristalna noć, 1938.	zastašivanje, izgredi
Deportacije u logore	nasilje
Obvezno obilježavanje odjeće	segregacija
Getoizacija	koncentracija
Konačno rješenje, 1942.	zatvaranje, ubijanje, istrebljenje

HOLOKAUST

– prijedlozi:

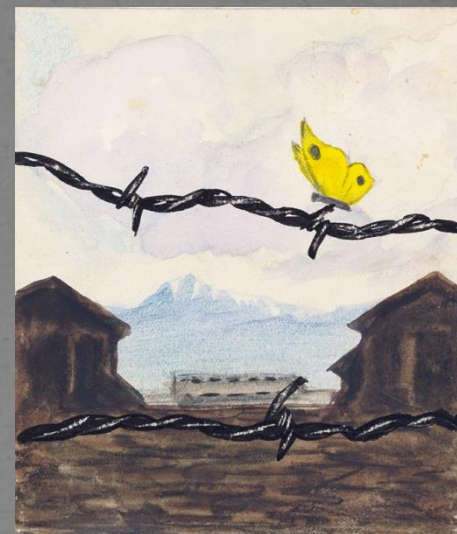
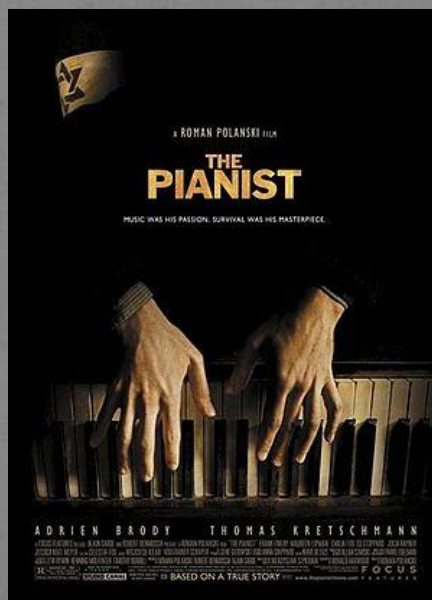
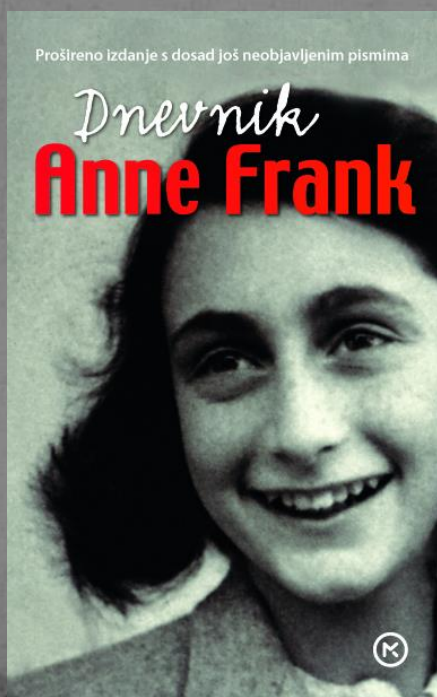
Povijesni

- događaji
- lokaliteti
- dokumenti i zakoni

HOLOKAUST U KNJIŽEVNOSTI I UMJETNOSTI

- knjige
- filmovi
- likovne izložbe
- glazba

UNITED STATES
MEMORIAL
**HOLOCAUST
MUSEUM**

Learn About
THE HOLOCAUST

Remember
SURVIVORS AND VICTIMS

Confront
GENOCIDE | ANTISEMITISM

- institucije
- muzeji
- organizacije

Museum

Anne Frank House, a museum with a story

Opening hours,
prices and location

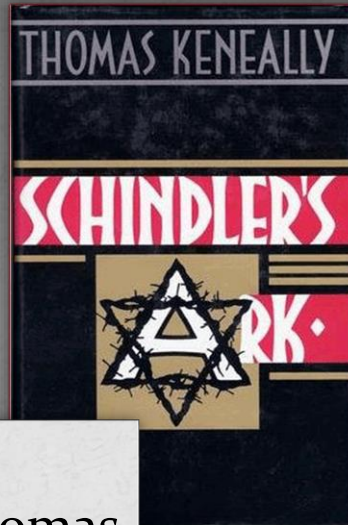
The Anne Frank House, in the center of
Amsterdam

- životne sudbine/priče i
- svjedočanstva ljudi s našeg područja

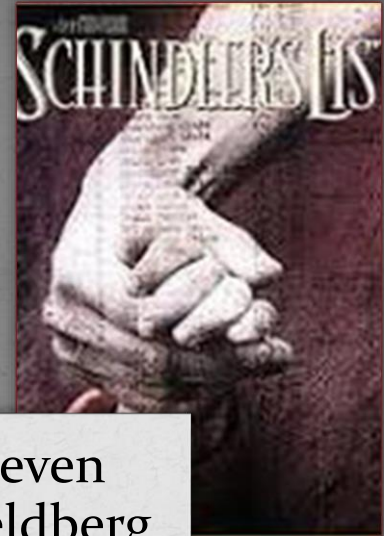

OSCAR
SCHINDLER

Thomas
Keneally

Steven
Spieldberg

Yad Vashem

Pravednik
među
narodima

ŠKOLSKA KNJIŽNICA, 25. i 26. 1. 2017.

**27. 1. MEĐUNARODNI DAN
SJEĆANJA NA
ŽRTVE HOLOKAUSTA**

Mirna Luketin, prof. i dipl. knjižničarka
Srednja škola „Braća Radić“ Kaštel Štafilić - Nehaj
šk. god. 2016./2017.

HOLOKAUST

holokaustos (grčki) - potpuno spaljen

- Izvorno u grčkoj i rimskoj religiji, **žrtva paljenica** zemaljskim i podzemnim bogovima i dušama pokojnika, pri čemu se obično spaljivala cijela žrtvena životinja.
- Označava i žrtve paljenice u Židova, koji su prema Bibliji prinosili osobito janjce.

HOLOKAUST = GENOCID NAD ŽIDOVIMA

u nacističkoj Njemačkoj i u zemljama pod njezinom okupacijom za vrijeme 2. sv. rata

genocid - namjera da se potpuno ili djelomično unište narodne, vjerske, rasne ili etničke skupine ljudi

U širem značenju: **masovan i sustavan progon i uništavanje i drugih skupina ljudi**: Roma, invalida, duševnih bolesnika, homoseksualaca, komunista, političkih protivnika, Jehovinih svjedoka, pripadnika slavenskih naroda: Poljaka, Rusa...

- Holokaust (Šoa) je ubojstvo približno šest milijuna Židova od strane nacista i kolaboracionista.
- Budući da je nacistička diskriminacija nad Židovima počela Hitlerovim dolaskom na vlast u siječnju 1933., mnogi povjesničari taj datum smatraju početkom razdoblja holokausta.
- **Židovi nisu bili jedine žrtve Hitlerova režima, ali su bili jedina skupina koju su nacisti nastojali uništiti u cijelosti.**

27. SIJEČNJA 1945. oslobođen je logor Auschwitz

- Republika Hrvatska je potpisnica Deklaracije Međunarodnog foruma o holokaustu (Stockholm, 2000.)
- Opća skupština UN donijela je 2005. rezoluciju o obilježavanju Međunarodnog dana sjećanja na žrtve holokausta 27. siječnja.

NACISTIČKA NJEMAČKA, 1933. - 1942.

- antižidovska kampanja u medijima (antisemitizam)
- Hitler dolazi na vlast i počinje progon Židova
- antižidovski propisi (Nürnberški zakoni, 1935.)
 - Židovi gube njemačko državljanstvo
 - ne smiju obavljati nikakvu javnu službu
(što naročito pogađa intelektualce: znanstvenike, profesore, liječnike, odvjetnike, novinare itd.)
 - djeca ne mogu pohađati javne škole
 - zabranjen je boravak Židova na javnim mjestima
(parkovi, knjižnice, muzeji)
 - zabranjeno je sklapanje braka između Arijaca i Židova...

„TKO GOD NOSI OVAJ ZNAK NEPRIJATELJ JE NAŠEG NARODA”

- migracije Židova
- „Kristalna noć” (1938.)
- deportacije u logore
- obvezno nošenje obilježja na odjeći (1939.)
- getoizacija Židova

PROVOĐENJE HOLOKAUSTA

- antisemitizam
- ponižavanje - oduzimanje prava
- zastrašivanje
- progon
- raseljavanje
- segregacija
- koncentracija
- istrebljenje - ubijanje

„DIE ENDLÖSUNG DER JUDENFRAGE“ („Konačno rješenje židovskog pitanja“)

- plan da se svi Židovi transportiraju na istok

- „Konačno rješenje” (1942.) fizička likvidacija svih Židova u Europi u koncentracijskim (sabirnim) logorima i logorima smrti

The Holocaust

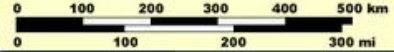

- Extermination camp
- Concentration camp*
- City with ghetto
- Transit city
- Major massacre
- Major deportation route

Regions: German name (PRESENT COUNTRY)

- Axis country/annexed by Axis
- Occupied by Axis
- Italy (Axis) at height of occupation
- Allied country
- Neutral

* Includes labor-, prison- & transit camps.
 Note: Not all camps & ghettos are shown.
 Borders are at the height of Axis domination (1942).
 Dotted borders are present (2007) borders.

**ŽIDOVSKA OBITELJ IZ FRANKFURTA NA MAJNI:
OTTO I EDITH FRANK I NJIHOVE KĆERI**

MARGOT (1926.)

I ANNELIS MARIE (1929.)

1933. DOLAZE U NIZOZEMSKU

- žive u Amsterdamu
- Otto radi u Opekti, firmi za proizvodnju pektina za želiranje
- djeca pohađaju vrtić i školu, družu se, igraju s vršnjacima

1935., 1936., 1939.

SVIBANJ, 1940.

- Njemačka okupacija Nizozemske
- slijede progoni Židova
- od listopada 1940. ne smiju posjedovati tvrtke

„Nakon svibnja 1940. dobrim je vremenima došao kraj: najprije rat, potom kapitulacija i dolazak Nijemaca, a onda su stradanja Židova stvarno započela” (A. Frank)

„Antižidovski proglasi hitro su slijedili jedan za drugim. Židovi moraju nositi žutu zvijezdu, Židovi moraju predati bicikle, Židovi su protjerani iz vlakova i zabranjeno im je voziti auto. Židovima se dopušta kupovanje jedino između tri i pet sati, i to samo u radnjama s natpisom "Židovski dućan". Židovi moraju biti u kući do osam sati i čak ne smiju sjediti u vlastitom vrtu poslije toga sata. Židovima je zabranjeno posjećivati kazališta, kina i ostala mjesta za razonodu. Židovi ne smiju sudjelovati u javnim sportovima. Zabranjen im je pristup na plivališta, igrališta za tenis i hokej te ostale sportske terene. Židovi ne smiju posjećivati kršćane. Židovi moraju ići u židovske škole... i još mnoge slične zabrane.”

SRPANJ 1942.

5. 7. 1942.

Margot Frank je dobila poziv da se javi vlastima, bit će poslana u „radni logor” u Njemačku.

6. 7. 1942.

Obitelj odlazi u „tajno skrovište” kojeg su godinu dana pripremali u zasebnom dijelu kuće, iznad uredskih prostora Ottove firme Opekta.

9867 1075

Zentralstelle für Jüdische
Auswanderung Amsterdam
Adema v. Scheltemaplein 1
Telefoon 97001

Heinrich Schussheim
Amsterdam
Parnassusweg 26 hs.
12.2.1910

OPROEPING!

U wordt hiermede bevolen aan den onder politie toezicht staande werkverruiming in Duitschland deel te nemen en heeft U zich dientengevolge op

16 JULI 1942 om 1.50 uur

aan het Centraal Station, Amsterdam, te bevinden.

Als bagage mag medegenomen worden:

- 1 koffer of rugzak
- 1 paar werklaarzen
- 2 paar sokken
- 2 onderbroeken
- 2 hemden
- 1 werkpak
- 2 wollen dekens
- 2 stel beddengoed (overtrek met laken)
- 1 eetnap
- 1 drinkbeker
- 1 lepel en
- 1 pullover

en eveneens marschproviand voor 3 dagen en de voor die tijd geldige distributiekaarten.

Niet medegenomen mogen worden:

Waardepapieren, deviezen, spaarbankboekjes enz., waardevoorwerpen allerlei soort (goud, zilver, platina) - met uitzondering van de trouwringen - levend huisraad.

Wanneer U aan deze oproeping geen gevolg geeft, wordt U met maatregelen van de Sicherheitspolizei gestraft.
Dit schrijven geldt als reisvergunning en geeft U tegelijkertijd het recht de genoemde trein kosteloos te benutten.

In opdracht
get. Wörlein
Hauptsturmführer

K 372

4922

TAJNO SKLONIŠTE

- Nakon tjedan dana pridružuje im se tročlana obitelj Van Pels, a nakon 4 mjeseca još jedan stanovnik – Fritz Pfeffer
- Iduće dvije godine pomagat će im suradnici s posla, donositi namirnice, novine, knjige, odjeću i sve potrebno
- O životu u tajnom skloništu (1942.-1944.) doznat ćemo iz dnevnika Anne Frank

„Tajno je skrovište uistinu idealno mjesto za skrivanje. Iako je zgrada nakrivljena na jednu stranu i vlažna, ne biste mogli naći tako udobno sklonište nigdje u cijelom Amsterdamu, zapravo u čitavoj Nizozemskoj.”

OBITELJ FRANK

Edith Frank-Holländer

Margot Frank

Anne Frank

Otto Frank

OBITELJ VAN DAAN (VAN PELS)

Petronella Van Daan (Auguste Van Pels)

Peter Van Daan (Peter Van Pels)

M. Van Daan (Hermann Van Pels)

A. DUSSEL (F. PFEFFER)

Albert Dussel (Fritz Pfeffer)

Miep Gies

Johannes Kleiman

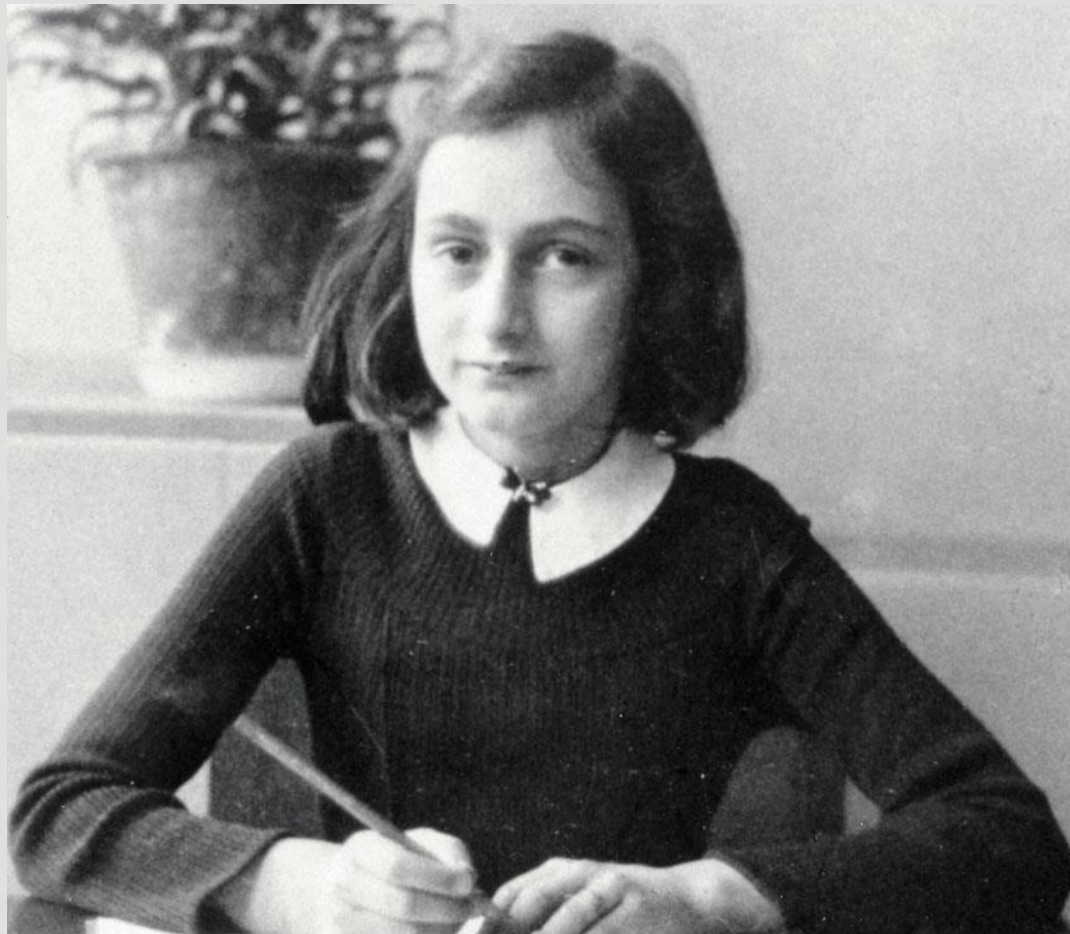

Victor Kugler

Bep Veskuijl

DNEVNIK ANNE FRANK: HOLOKAUST OČIMA DJETETA

O DNEVNIKU

- dnevnik, poklon za svoj 13. rođendan, počinje pisati 14. lipnja 1942., tri tjedna prije odlaska u tajno sklonište

„Nadam se da ću ti moći sve povjeriti kao nikome do sada i nadam se da ćeš mi biti veliki izvor utjehe i podrške”

- 29. ožujka 1944. s radija doznaje da će se nakon rata sakupljati tekstovi o stradanjima i otporu nizozemskog naroda, prepisuje i dopunjava dnevnik u želji da jednog dana bude objavljen
- 4. kolovoza 1944., svi stanovnici tajnog skloništa bit će zarobljeni i potom odvedeni u logore
- nakon oslobođenja, Miep predaje sve zapise Ottu Franku, on uređuje zadnju verziju dnevnika, 1947. izlazi iz tiska *Het Achterhuis*

Pogled s ulice/kanala i s dvorišta

Prinsengracht 263, Amsterdam

MUSEUM

Denkend aan Anne Frank

Anne Frank Quote

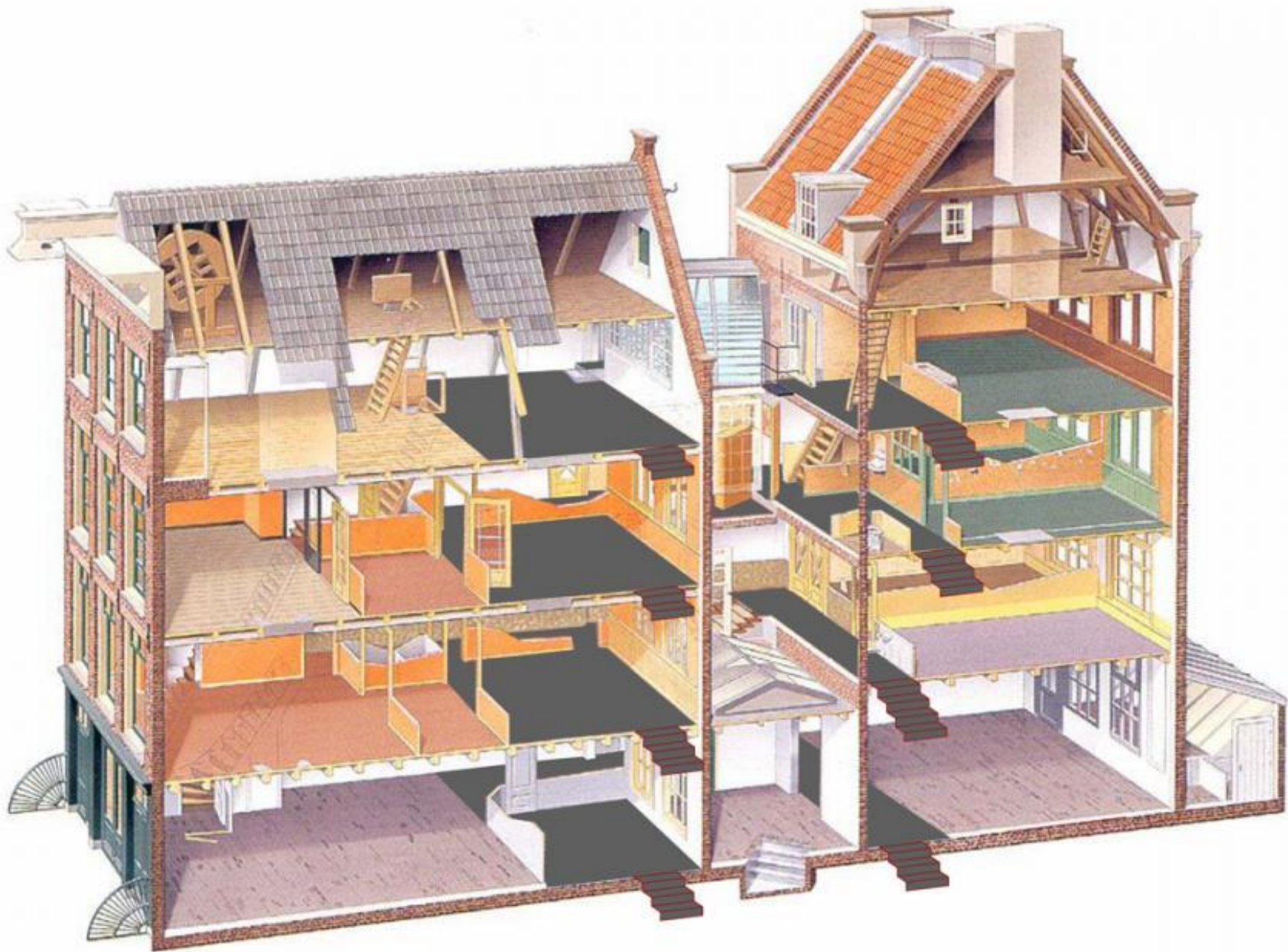
193

Ger
Wor

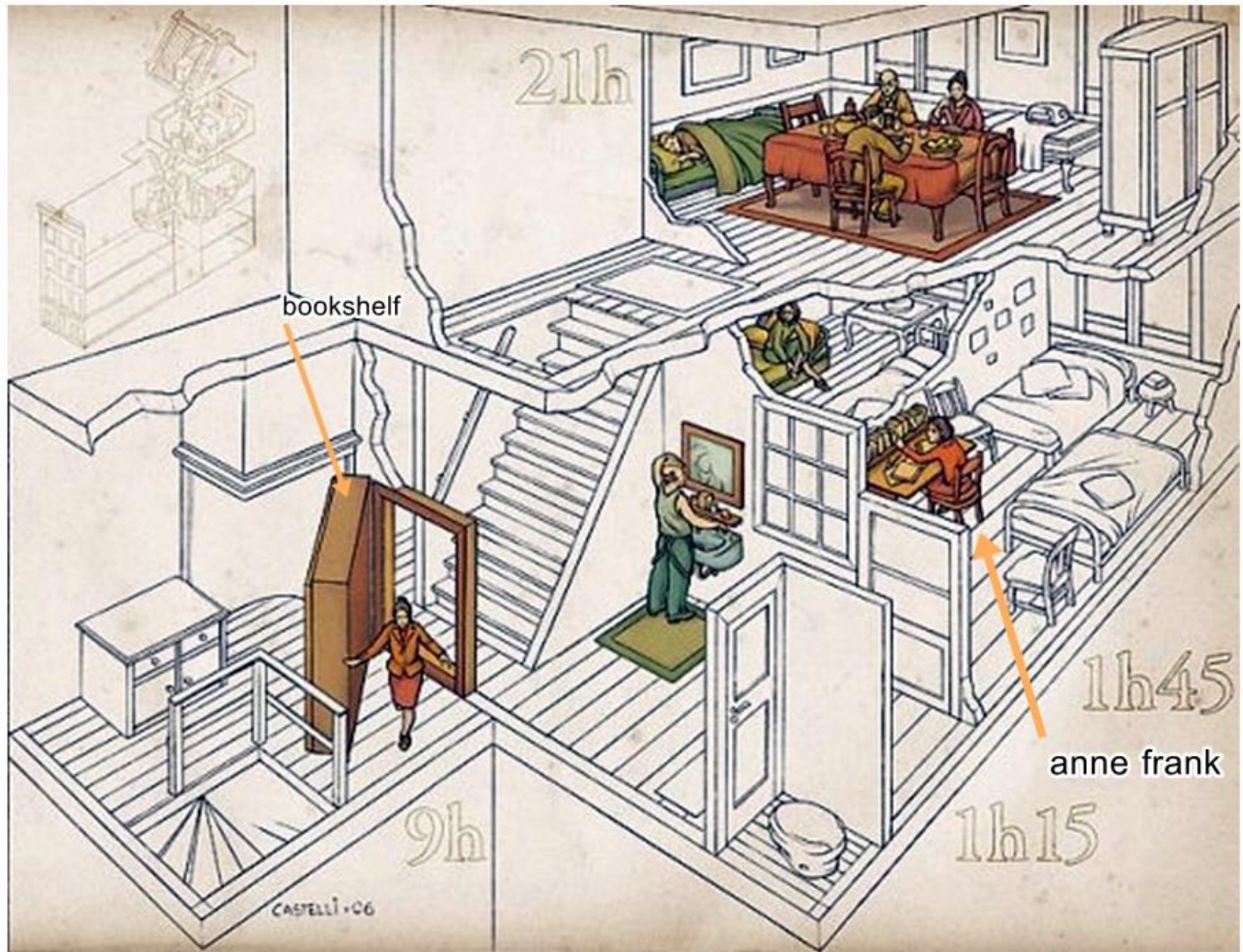
W

1914

3
2
1
0

Prinsengracht 263 "Anne Frank House"

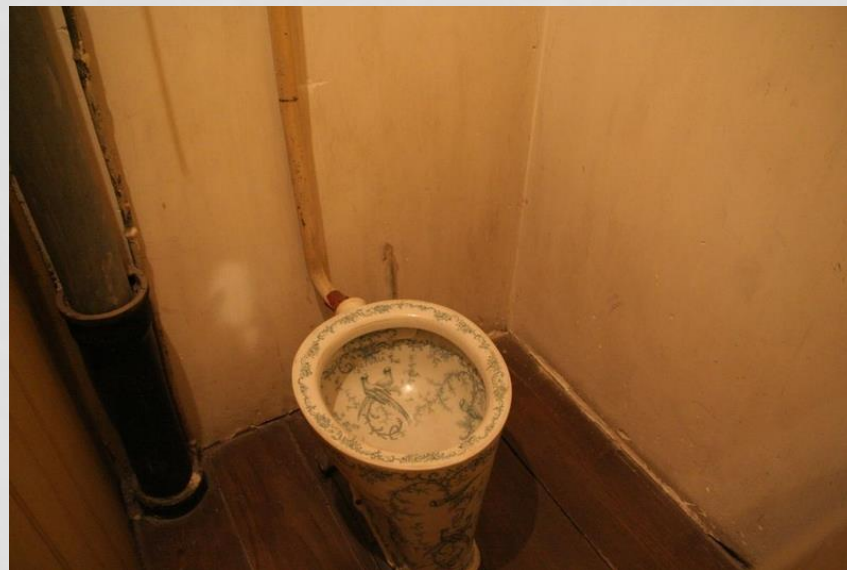

Pomični ormar za knjige

Sanitarni čvorovi

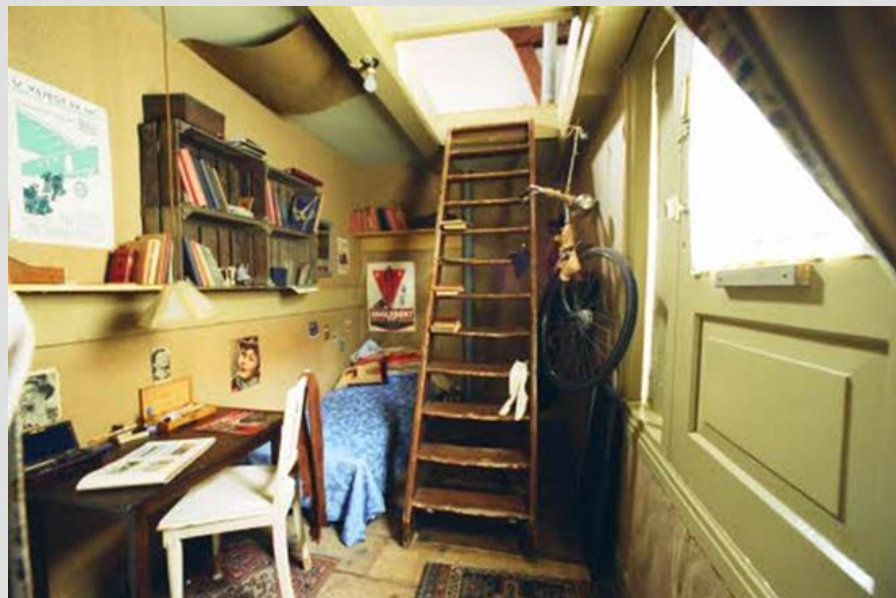
Annina soba

Dijeli je sa sestrom, a potom s Fritzom

Soba za roditelje i Margot, Peterova soba sa stepenicama za potkrovlje

Kuhinja i dnevna prostorija te spavaća soba za supružnike Van Pels

GONE, BUT NOT FORGOTTEN

© Tom Marshall / SWNS.com

Izvor: <http://www.dailymail.co.uk/news/article-3038505/Burning-huts-Hitler-flags-concentration-camp-victims-starved-death-Harrowing-pictures-Belsen-released-70-years-liberation.html>

27. 1. MEĐUNARODNI DAN SJEĆANJA NA ŽRTVE HOLOKAUSTA

Bergen - Belsen

- 42.500 kampova i getoa
- 15 – 20 milijuna ljudi je umrlo ili bilo zarobljeno na ovim mjestima*
- ubijeno 6 milijuna Židova, od toga 1,5 milijuna djece
- 5 milijuna pripadnika drugih naroda ili skupina

*Izvor: US Holokaust Memorial Museum, 6./2014.

KUĆA ANNE FRANK (1960.)

annefrank.org/en/Subsites/Home/

Home

Enter the 3D house

About the house

Who is who?

The outcome

This site

Share

10 10

The Secret Annex Online

Discover Anne Frank's hiding place

The hiding place in 3D

Wander around the furnished spaces and get to know the stories from Anne Frank's diary.

Share The Secret Annex Online with your friends.

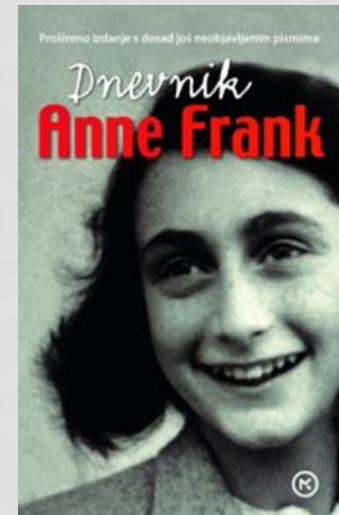
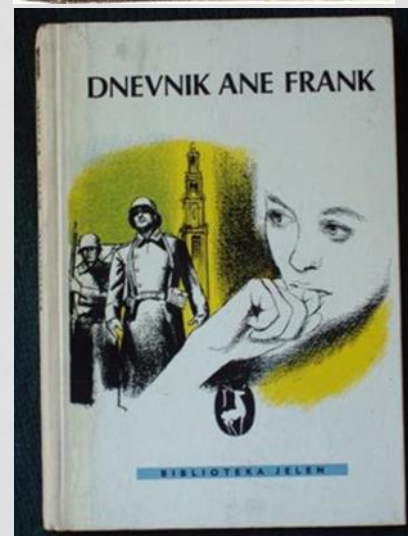
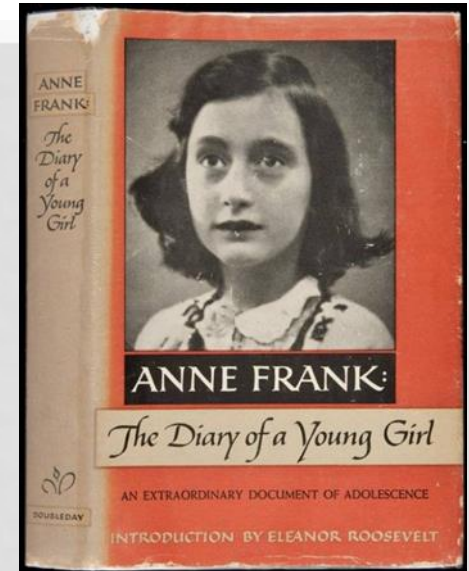
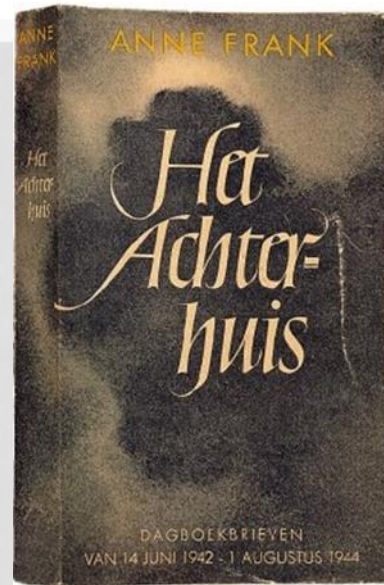
Share | Facebook | Pinterest | Twitter

Why go into hiding?

DNEVNIČKI ZAPISI ANNE FRANK

- potresno svjedočanstvo o stradanjima Židova u 2. sv. ratu
- otpor nasilju i patnji
- simbol hrabrosti, snage, nade i želje za životom

The Holocaust and
the United Nations
Outreach Programme

Remembrance and Beyond

„Tragedija nastala kao posljedica Holokausta se ne može izbrisati.

Mora biti zapamćena sa sramom i strahom dokle god ljudsko sjećanje bude postojalo.

Samo ako se sjećamo, onda možemo odati prikladnu počast žrtvama.

Milijuni nedužnih Židova i pripadnika drugih manjina ubijani su na nezamislivo barbarske načine.

Nikada ne smijemo zaboraviti te muškarce, žene i djecu, niti njihovu agoniju.”

(Generalni tajnik Ujedinjenih naroda, Kofi Annan, 27. siječnja 2006.)

ZAHVALJUJEM NA VAŠOJ POZORNOSTI!

LITERATURA

- Agencija za odgoj i obrazovanje - Stručni skupovi. *Poučavanje o holokaustu*. http://www.azoo.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=6148:stri-skup-pouavanje-i-uenje-o-holokaustu-i-spreavanju-zloina-protiv-ovjenosti&catid=441:pouavanje-o-holokaustu&Itemid=485 (pristupljeno 6. prosinca 2016.)
- Annan, Kofi. *Message for the international day of commemoration in memory of the victims of the holocaust*. <http://www.un.org/en/holocaustremembrance/2006/2006/message.html> (pristupljeno 6. prosinca 2016.)
- Anna Frank Guide. <http://www.annefrankguide.net/en-US/bronnenbank.asp> (pristupljeno 2. prosinca 2016.)
- Anne Frank House. <http://www.annefrank.org/en/> (pristupljeno 1. prosinca 2016.)
- Bogdanović Jadronja, Nataša. (29. 1. 2009.) *Dan sjećanja na žrtve holokausta*. http://www.knjiznicari.hr/UDK02/index.php/Datoteka:Dan_sje%C4%87anja_na_%C5%BERTve_holokausta.ppt (pristupljeno 15. prosinca 2016.)
- *Dnevnik Anne Frank*. <http://www.os-vela-luka.skole.hr/upload/os-vela-luka/images/static3/855/File/Dnevnik-Ane-Frank.pdf> (pristupljeno 2. prosinca 2016.)
- Hajdarević, Miljenko. (28. 3. 2014.) *Priča o Anni Frank*. <https://www.slideshare.net/Hajdarovic/pria-o-anni-frank-32855269> (pristupljeno 2. prosinca 2016.)

- Hasselbach, Christoph. (1. 9. 2016.) *Zvijezda koja je značila smrt.*
<http://www.dw.com/hr/zvijezda-koja-je-zna%C4%8Dila-smrt/a-19518040>
(pristupljeno 2. prosinca 2016.)
- Hrvatska enciklopedija. *Holokaust.*
<http://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=25975> (pristupljeno 2. prosinca 2016.)
- International Business Times. (26. 2. 2016.) *Art from the Holocaust.*
<http://www.ibtimes.co.uk/holocaust-memorial-day-2016-poignant-paintings-by-jewish-concentration-camp-prisoners-goes-show-1539988> (pristupljeno 12. veljače 2017.)
- *Kurikulum građanskog odgoja i obrazovanja.* 2012.
http://www.azoo.hr/images/Kurikulum_građanskog_odgoja_i_obrazovanja.pdf,
(pristupljeno 12. veljače 2017.)
- Music and the Holocaust. *Jacques Stroumsa.*
<http://holocaustmusic.ort.org/places/camps/death-camps/birkenau/stroumsajacqueso/> (pristupljeno 16. veljače 2017.)
- MZOS – Međunarodni savez sjećanja na holokaust. (13. 2. 2013.)
<http://public.mzos.hr/Default.aspx?sec=2105> (pristupljeno 3. prosinca 2016.)
- MZOS. Radna skupina za obrazovanje. *Kako poučavati o holokaustu u školama.*
<http://public.mzos.hr/fgs.axd?id=10470> (pristupljeno 5. prosinca 2016.)
- MZOS. Radna skupina za obrazovanje. *Zašto poučavati o holokaustu?*
<http://public.mzos.hr/Default.aspx?art=6584&sec=2107> (pristupljeno 3. prosinca 2016.)

- Pleasance, Chris. (14. 4. 2015.) *Through the gates of hell...*
<http://www.dailymail.co.uk/news/article-3038505/Burning-huts-Hitler-flags-concentration-camp-victims-starved-death-Harrowing-pictures-Belsen-released-70-years-liberation.html> (pristupljeno 15. prosinca 2016.)
- A Teacher's Guide to the Holocaust. *Music in Response to the Holocaust.*
<https://fcit.usf.edu/holocaust/arts/musRespo.html> (pristupljeno 14. veljače 2017.)
- United States Holocaust Memorial Museum. <https://www.ushmm.org/>
(pristupljeno 2. prosinca 2016.)
- United States Holocaust Memorial Museum. *Music of the Holocaust.*
<https://www.ushmm.org/research/research-in-collections/collections-highlights/music-of-the-holocaust-highlights-from-the-collection/music-of-the-holocaust> (pristupljeno 16. veljače 2017.)
- Wikipedia. *List of Righteous Among the Nations by country.*
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_Righteous_Among_the_Nations_by_country
(pristupljeno 17. veljače 2017.)
- Wikipedia. *Nazi concentration camps.*
https://en.wikipedia.org/wiki/Nazi_concentration_camps (pristupljeno 12. prosinca 2016.)
- Wikipedia. *WW2 – Holocaust – Europe.* (20. 12.2007.)
https://en.wikipedia.org/wiki/The_Holocaust#/media/File:WW2-Holocaust-Europe.png (pristupljeno 8. siječnja 2017.)
- Wikipedija. *Holokaust.* <https://hr.wikipedia.org/wiki/Holokaust> (pristupljeno 2. prosinca 2016.)
- Yad Vashem – The World Holocaust Remembrance Center.
<http://www.yadvashem.org/> (pristupljeno 2. prosinca 2016.)